

Søndersø Præstegaard set fra Gaarden.

Præsterne i Søndersø.

Ved Lærer *Elling*, Søndersø.

Samme Aar, som den sorte Død begyndte paa Fyn, da samtlige Skomagersvende i Odense døde, fordi de ifølge det nyoprettede »Suundersvendenes Gilde« skulde hjælpe hinanden i dom og følge hinanden til Graven, samme Aar nævnes Hr. Nicolaus som Præst i Søndersø. Det var vel noget senere, at Fru Clara paa Dallund lod hente en Præst til en So, hun ifølge Sagnet lod lægge i Sengen i Stedet for sin syge Mand. Om det har været Søndersø Præst er ikke godt at vide; men bemeldte Præst forbandede Stedet, saa Gaarden sank. Dengang kunde man nok faa Præsterne til at læse Messer for syge Køer og Heste. Deraf kommer vel saa Sagnene om Grisene i Sengen. Paa Reformationstiden nævnes Peder Thygesen som Præst. Han er rimeligvis en katolsk Præst, der er forbleven i Embedet efter Reformationen. I Aaret 1571 blev optaget en gejstlig Jordebog. Heri findes Søndersø Sognepræsts Indtægter.

Jord: I Søndermark: Bygland (Skindeleed, Moseland, Køppiis Dam, Boesland, Stangeager, Maglehøj, Steenhøj, Viigbæk, Kirkestie, Lykgeierde (Sds. Mølle?) 10 Ørt. 1½ Skp. — Havreland (Fullebæk, Aaretoft): 19 Skp. — Boghvedeland (nederste og øverste Holm): 14 Skp. — og Eng: 10 Læs.

I **Vestermark**: Bygland (Toftekiær, Kirkestie, Grandtzdiil, Lundsbiørg, Hjortekiærbiørg, Langekiær, Skindehøi, Snækkeager, Trun-
ager): 7 Ørt. 10 Skp. — Havrelønd (Størrehøi, Øritzlef Stænte):
17 Skp. — Boghvedelønd (Brandtzhykke, Bruhøj): 10 Skp. — Eng:
8 Læs.

I **Nørremark**: Bygland (Toftøagre, Stakkarleholm, Stinesfund,
Krogsagre, Axelhøi, Hollekiær, Ravneholm, Ravnebiørg, Tyrnehøi, Grøn-
rygg, Faværske Tvedt, Allesi Biørg): 10 Ørt. 9 Skp. — Havrelønd
(Sandvaadsbiørg, Sviinkærsriis, Danneager, Komose): 41 Skp. — Bog-
hvedelønd (Steilehøj, Hornfiskhøi): 22 Skp. — Eng: 6 Læs.

1585 nævnes Niels Christensen af N. Næraa (f. 1556, † 1616)
som Præst i Søndersø. I Biskop Jacob Madsens Optegnelser
findes følgende:

Synderzø: Nicolaus Christiernj. Dallund, Eyler Bryske.
Synderse Decimantes (Tiendeydere) 70. Visitauj 1590 Mar-
tij 5 h. 10. Hr. Niels Christensz., Her Christians Søn i Nardou.
Ætas 33; ibj habitans 5 annoo, prius capellanus Othoniæ. Bonus
concionator. Bibilus (admonitus). — Anne, Søster ved Marine,
M. Jørg. Simenszøns i Othense. 2 smaa Pige Børn.

Proposuit 1 Pet. 2: Chrus passus pro nobis, relinquiens
nobis exemplum etc. 1, Quidè crux & discrimen piorum
& impiorum; 2, causæ crucis piorum; 3, quomodo consolentur
ser per sub cruce.*)

1592 visiterer Bispen i Søndersø og siger om Sognepræsten,
Hr. Niels Christensen, at han var en god Prædikant; hans
Hustru hed Anna og de havde 2 smaa Døtre.

Ao 1595 Ap 2 Othensze, præsentibus (overværede) Mgro
Georgio Simonis (Magister Jørgen Simonsen) & M. Jacobs, lec-
tore, admonuj (paaminder) D. Nicolaum, at han haffde giort
mod sin Collatz oc Ordinantz oc fest sin Gord bort til en Bunde,
oc er meget forfallen. Loffuet at vilde fly Bunden der aff oc
selff den beside oc forbedre. Samme Tid claget hans Degen,
Nils Perszon, hand slog hannem odj sin Drockenskab her i sit
Husz i Othensze met en Tin Potte i sitt Husz; skød hans Hustru
om, var inden Kirkegang. Sagen bleff forligt mellem dem.
Men hand loffuet emmedationem ebrietatis, quam si non seruc-
rit (Forbedring fra Drukkenskab, hvis han ikke holder det),
ellers stande fra sit Kald oc Embid.

*) Visiterede 1590 5. Marts Kl. 10. Hr. Niels Christensen, Hr. Chri-
stians Søn i Næraa. Alder 33. Boet her i 5 Aar, før været Kapellan i
Odense. God Taler. Drikfældig (blev formanet). — —

Fremførte 1. Pet. 2, Kristus led for os, giver os Eksempel etc.
1. Hvad Korset er og Forskellen paa fromme og ikke fromme; 2. Grunden
til frommes Lidelser; 3. Paa hvilken Maade man trøster sig under Kristus.

Ao. 1599 Julij 4 visitary. In templo Hilarius Bruske, vxor, viraque filia. Explicuit Magnificat. Ego parænesin*).

Eiler suarde sagte: ia; Bønderne holt lenge op. Der fra til Wigersleff Aften. Eiler sende 2 Potter Vin til os.

Den ældste Kirkebog for Søndersø Sogn indledes saaledes: Anno 1688 d . . . Trinitatis blev jeg Knud Gregersen Krag indsat til at være Sognepræst her til Synderse Sogen efter at jeg fra den 24. Okt. 1682 havde været sl. Peder Niensens Capelan**) fra hvilken Tid ere døde, føde och indviget i Ecteskab som følger: 1688 Den 16 . . . ber blev min sl. formand Her Peder Nielsen Sognepræst her til Synderse och Probst i skoby Herret begrafven och prædiket ofver hannem voris nye Probst Hr. Rasmus Madsen Skobye (?), hans Alders 63 Aar. — Den 10. October (1689) blev jeg och min Kone Anna . . . Datter af Hr. Peder Nielsen indviget i Ægteskab af Probsten Hr. Rasmus i Eilbye. — Den 5. October blev min lille Datter Elisabet Kirstine Knuds-datter Krag fød under skorpionen och war en . . . d. 16. Trin. och blev døbt Onsdagen d. 22. October af Hr. Rasmus Madsen i Eilby och velborne fru Ide Rathlouf (fra Langesø) bar Barnet och var der 18 Præster til hendis barsel foruden 5 Adelige personer och andre fornemme folch. — Anno 1692 Mathis Dag som indfalder d. 24. Febr. blev min lille Søn Gregers Knudsen Krag fød og blev holt til Daaben af Landcomisæierens frue Ma-ren Bang (paa Dallund) och cristnet af Probeste Hr. Hans i Særsløf og war Fadder til barnet Landcommisair Otte Pedersen (Himmelstrup), Magister Elias Naur, Mester Thomas Bircherød och begge Borgmesterkonerne i Ottense som vore Blancheborris og Christen Vestes (?). — 1698 i Fredag d. 28. Januari bleff ærlig

*) Visiterede 4. Juli 1599. I Kirke var Hilarius Bryske, Hustru og begge Døtre. Forklarede . . . Jeg formanede og talte).

**) Peder Nielsen Esterbøl, f. 1626; gift 2 Gange. Blev indstævnet 1686 fordi han uden Bispens Vidende havde ladet nogle af sine Sognefolk drage til Tings for en og anden af hans Rettigheder (Wiberg). Vedel Simonsen meddeler, at Sognepræst i Søndersø, Hr. Peder Nielsen (Esterbøl), 63 Aar gl., blev begravet 16. Okt. 1688, da Viceprovsten Hr. Rasmus Madsen i Ejlby prædikede over ham. Han tilføjer, at Hr. Knud Gregersen samme Aar blev gift med Formandens Enke (?) Ane Rasmusdatter. Hans Formand igen var Thomas Nielsen Hem († ca. 1661), der nævnes som Præst 1616. Han var 1630 indstævnet for Bispem i en Sag mod Hr. Jens Jespersen i Særsløf, som 1605 var »urigtig« i Hovedet. Atter 1632 maatte han møde for Bispem, fordi han havde ledet en Kone i Kirke («Kirkegang»), uagtet hun havde gjort Barsel 25 Uger efter Brylluppet. Hans Søn Niels Thomsen nævnes 1652 som Kapellan hos sin Fader. Han blev senere Præst i Vigerslev († 1659), og Broderen Anders Thomsen, der siden blev Præst i Haarslev, blev hans Eftermand som Kappelhan hos Faderen.

og velærede Mand sl. Knud Krag's Kæreste her til Synderse Menighed, begravet i hans Kirke. 1699: Onsdagen som indfalder 10 May wahr hæderlig og wellærde Mand sl. Knud Krag, Sognepræst her til Synderse Menighed hans Barn til Daab og blev kaldet Christian*). — I Aaret 1690 klager Knud Krag over sin brøstfældige Præstegaard og over, at Jens Eriksen Vestengaard paa Dallund havde berøvet ham Størstedelen af hans Tiende, 1690 indstævnedes Hr. Knud Krag Krigskommissær Otto Pedersen, Himmelstrup (i 8 Aar Forpagter af Dallund og gift med Maren Bang, Biskop Dr. Niels Bangs Datter, som først var gift med Borgmester Jens Eriksen, Dallunds Ejer), for 6 Tdr. Byg aarlig fra Dallund til Sønderse Præst. Denne Afgift blev tildømt Præsten saalænge Krigskommissæren og Jens Eriksen havde haft Dallund. En lignende Dom var afsagt 1684.

I Aaret 1688 opgiver Præsten sine Indtægter saaledes:

1) Decimanter (60 Gaarde)

Korntiende hver 30 Kjærv.

Kvægtiende $\frac{1}{2}$ og et forlods Lam paa hver Tiendegaard, Føl-Penge og Bi-Penge samt en Lime (?) Hør eller Hamp.

2) Reditus festuales:

Offer: knap 8 Rdl. hver Højtidsdag, Paaskerente 20 Æg fra hver hel Gaard, og 10 Æg fra hver halv Gaard.

3) Ædificia:

Bygninger, 4 Længer, takseret for 300 Daler, hvoraf maa svares 50 Daler til de fattiges Forstander i København og Resten til Enken og hendes Børn.

4) Jord (Sml. 1571) til Præstegaarden i Viersløf-Marken: (Trunagre, Højagre, Langsagre, Lankiær, Ørritzlef Kirkestænte, Stærhøj, Langekiær, Groffstilt, Brandslykke, Vedby Kirkestænte, Boderne). I Skamby Mark: (Krogsager, Axelhøj, Hylhøj, Tyrnehøj, Ravnholm, Grønneryg, Hornfiskehøj, Sandvads Bierg, Sunekiærriis, Falskentved, Stakaleholm, Styerslund, Komose, Dalnager og Kulkiær). I Skovmarken: (Holmager, Sølager, Brendbjerg, Fuglebæk, Oertoft, Stangager, Korsager, Boeslund og Malloy); hvorhos er at agte, at naar 2 af disse Marker er inde, hviler den 3. og Præsten har ingen Jord, som jo ligger blandt Bøndernes, uden en lille Tofte ved Præstegaarden og desuagtet er Præstegaardens Jord i den ny Matrikel anslaaet for 24 Tdr. 2 Skp. Fdk. 1 Alb.

5) Inventarium til Præstegaarden findes intet.

*) Knud Krag maa altsaa have giftet sig igen straks efter Konens Død.

- 5 Huse findes paa Præstegaardens Grund, hvoraf de 2 skulde svare Hovning og Landgilde.
- 6) Beneficia, Mensalia & haves ikke. Derimod har Præsten nydt 6 Tdr. Byg af Margaard og 6 af Dallund.
- 7) Gravamina:
- a. Præstegaardens ulidelige Taxation ifølge hvilke en Dragonhests Udredelse blev paalagt Præsten, skønt der ikke er saa meget Jord man kan græsse en Kalv. Der er heller ikke Giærdselskov eller Tørveskær til Præstegaarden.
 - b.) De 2 Huse paa Præstegaardens Grund er ogsaa for højt ansatte, da de hverken har Græsning, Fælledsbeed eller Tørveskiær.
 - c) De 6 Tdr. Byg, som Præsten plejer at faa fra Dallund har sal. Borgemester Jens Eriksen til Dállund frataget ham, uagtet sal. Morten Mikkelsens Enke til Dallund, som nogen Tid forholdt samme Afgift, ved Landstinget blev tildømt at udrede samme.
 - d) Ligeledes har sal. Jens Eriksen frataget ham 6 Skp. Byg, som aarlig gik af Dallunds Mølle, der nu er afbrudt og for 7—8 Aar siden lagt under Dallunds Hovedgd., og desforuden betaget ham al den Refusion, han burde at nyde deraf for sit Offer, Kvægtiende og Smaaredsel.
 - e) Dernæst har samme Mand betaget ham hans Offer af Dallunds Hovedgaard, at istedetfor hans Formænd før nøde aarlig 12 Rdl. af Dallunds Eier, hvad enten han boede paa Gaarden eller ikke, saa har han derimod ikke nydt en eneste Skilling, siden Borgmesteren fik den.
 - f) For 12 a 13 Aar siden betog sal. Morten Mikkelsen saavel ham som Bønderne, deres Græsning paa Dallunds Heed, og den nuværende Ejer vil nu endogsaa tvinge dem til at »giærde for den Græsning, der saaledes er dem betaget. (Præsten i Lunde klager ligeledes over Borgm. Jens Eriksen, der døde 1690).
 - g) Offer af Margaard er ogsaa tilform givet hver Offerdag 4 Rdl., men det har Dr. Jacob Seemand afskaffet.
 - h) Pension til Enker eller andre gives ej her af Kaldet og Decimantium Formindskelse er ej meget stor; men de er saa forarmede og elendige, at de neppe have det tørre Brød, saa at Præsten ikke kan erholde det halve af dem, hvad Formanden fik, og derover er geraadet i stor Armod.
 - i) Mangel paa Græs og Hø er stor; af det sidste kan i det højeste avles 8 a 10 Læs.
- 8) Hospitia pauperum. De 600 Rdl., som Jomfru Ingeborg Friis funderede til de fattige (i Søndersø), bleve satte paa Rente hos sal. Fru Anne Friis († 1657)

paa Oregaard og Eiler Høg paa Dallund († 1661) men; eftersom efter dem begge blev fragaaet Arv og Giæld, saa blev der udlagt til de fattige Jordegods i Stedet for, og Kommissæernes Domme saavel som Fundatsen blev indleveret paa Skiftet efter sal. Jomfru Mette Friis til sammes Kommissær med Bøn atter at gøre de fattige Udlæg, da Jomfru Mette havde de fattiges Gods bortsolgt og forødt; men hidtil haver intet været at erholde, hvorover Huset selv er færdigt at nedfalde.

Knud Krag efterfulgtes som Sognepræst 1710 af Peder Otto Ludvigsen Stoud, hvis Fader Mag. Ludvig Stoud, Striftsprovst ved St. Knuds Kirke i Odense, havde været Biskop i Kristianssand i Norge og døde hos sin Søn i Søndersø. Moderen døde ogsaa her 1716. Otto Stoud blev Provst 1714 og var gift med Provst Vellejus's Datter i Lintrup ved Ribe. Under et Besøg i Lintrup i Anledning af, at Provstindens Søster Karen Vellejus skulde giftes med Salmedigteren, senere Bisp i Aarhus, Peder Hygom*), blev Provstinden syg og døde. Af Sorg bliver Provsten syg og beder til Gud om at maatte følge sin trofaste Ægtefælle i Døden. Hans Bøn bliver hørt, og paa en og samme Dag bæres begges Lig til Lintrup Kirke (1719).

Otto Stouds Efterfølger var den 29aarige Elias Brink (f. 1690 i Odense, Student 1710. Baccalaureus 1711). Han blev gift med Magister, Sognepræst og Provst Hans Limes Datter i Middelfart.***) De levede sammen i Ægteskab i omtrent 40 Aar og havde 8 Børn. De 3 af Børnene døde før Forældrene. Om en voksen Datters Død 1758 indeholder Søndersø Kirkebog følgende***): »16. August blev min kiære Datter Else Chatrine nedsat i Præsternes Begravelse i Syndersø Kirke, som d. 9. om Morgenen Kl. 1, formedelst en salig Død endes sit Lif i hendes Alders 28 Aar og 16ten Dage.« 1763 melder Kirkebogen: »29. Marts behagede det den almægtige Gud ved en salig Død at bortkalde Proustens Eliæ Brinks allerkiærligste Ægtefælle Elisabeth Margaret Lime, en Datter af Hr. Magister Hans Lime Sognepræst i Midelfart og Proust i Vends Herret udi hendes Alders 69 Aar 2 Maaneder og 8te Dage og derefter d. 7. April indsat i Præsternes Begravelse i Syndersø Kirke efter at hun hafet lewet i Ægteskab med sin efterladte bedrøvet Mand henved 40 og var velsignet af Gud med 8te Børn deraf er 5 allene endnu levende.« Aaret efter døde Provst Brinks ældste Datter. Herom siger Kirkebogen: »26. Febr. min egen kiære eldste

*) Har blandt andet digtet: »Jesus din søde Forening at smage.«

**) Elisabeth Margrethe, Enke efter Knud Rosenvinge i Fjellerup.

***) Den første Kirkebog begynder 1688. Fra 1759 anføres først Alderen paa de døde. Fra 1767 nævnes ved Barnedaab Faddere: »Slægt og Naboe.«

Datter Johanne Chatrine begravet som d. 20. Ejusdem døde hende Venner stil stor Sorg i hendes Alders 39. Aar. Elias Brink har altsaa haft megen Sorg over de mange Børn. Og har han haft lige saa strænge Opdragelsesprinciper, som Vedel Simonsen fortæller, at en af hans Forfædre havde, saa har han haft nok at bestille med at opdrage sine Børn. Som Eksempel paa Fortidens strænge Opdragelse skal disse Udtalelser fremsættes her. Provst Claus Wedel i Munkebo lod sin Søn fra det 7. Aar bade sig i »frosset« Vand og gaa lige af Sengen nøgen i Sneen til Halsen om Morgen. Han maatte ikke ligge i Varme, ikke drikke noget kraftigt, ikke spise fremmed Mad og ikke nyde Spiser af Blod; han skulde klæde sig i hjemmegjort Tøj, holdes til strengt Arbejde og maatte ikke more sig med andet end Videnskaber og nyttig Haandgæring. Hver Søndag Eftermiddag maatte han læse 10 Kapitler i Bibelen og høre en Forklaring dertil; han fik derfor 1 Skilling. — Vedel Simonsen tilføjer: »Han blev i sin Manddom en rask Mand, en af de rigeste i Landet, da han har lært, at den er rigest, der begærer mindst og ikke den, der ejer mest.« — Elias Brink ombyggede Præstegaarden 1747. Tømmeret er først brugt i Herregaarden Margaard, og i Egetømmeret over Gangdøren findes følgende Indskrift:

E. B. For Legemet bygges den tryggeste Bolig. E. M.
17 Naar Sjælen i Gud og hans Forsyn er rolig. 47.

Ved Restaurering 1902 anbragte Pastor Balslev en Plade over Havedøren med følgende Indskrift:

A^o 1695 Jeg bygtes som en Herregaard

Blev saa en Præstebolig A^o 1747

S. B. }	Endnu et Ly for den jeg staar	{ A B.
19 }	Som i sin Gud er rolig	{ 02

Paa Bjælken over Porten ved Indgangen til Præstegaarden staar: »Dominus custodiat introitum et exitum. 1736.« (»Gud bevare din Indgang og Udgang.«)

Pastor Brink maa have nedlagt Værdigheden som Provst før sin Død, da han 1764 i Biskop Ramus's Rundskrivelse til Præsterne angaaende Provstvalg, anbefaler at stemme paa Sognepræst Christen Schaarup Westergaard i Vigerslev som Provst i Skovby Herred. Elias Brink døde 1767: »27 January Prousten Elias Brink begravet, hand var født i Odense 1690, blev kaldet til Præst i Syndersøe 1720, kom i Ægteskab med sin salig Kone 1723. Levede i Ægteskab med hende 39 Aar 6 Maaneder, avlede i Ægteskab med hende 8te Børn, 4er eer alt af Gud bortkaldet, 4er sørgelig efterlever. Hand blev syg imellem d. 16. og 17. January, sagte og sødelig i Herren hensov d. 19. January i sin Alders 76 Aar og 6 Maanet.«

Hans Efterfølger blev Hovmesteren paa Margaard Mads (eller Matthias) Kannevorff*), Søn af Niels Kannevorff, Klokker ved St. Hans Kirke i Odense. Han var 1. Gang gift med Ane Kirstine Morud, som tjente paa Margaard. Han har vel maattet ægte hende for at faa Kaldet. Hans anden Hustru hed Sindel Apelone. Pastor Kannevorff var meget ligegyldig med sine Embedsforretninger og førte i flere Aar ingen Kirkebog. Han var ogsaa en meget stridbar Herre og var ilde lidt af de fattige i Sognet.

Om Hr. Kannevorffs Strid med Bymændene i Søndersø findes i Tingbogen følgende:

Tirsdagen d. 30. Juni 1772 mødte for Retten Procurator S. Bagge af Odense paa Oldermændens Niels Jørgensen i Søndersø, og nogen af Bymændene sammesteds, saasom Rasmus Mikkelsen, Niels Larsen, Anders Sørensen, Hans Christophersen, Jens Nielsen, Hans Jensen og Anders Hansen; tillige mødte paa deres Vegne som Sag Søgeren dennes Tingsvidne Sag og fremskillede 2de Stevningsmænd, nemlig Hans Kingo og Christian Skrædder, begge af Schambye, som fremlagde det skriftlige Stevnemaal under bemeldte Oldermænd Niels Jørgensens Haand dateret Søndersø 23. Juni — — og blev oplæst i Kaldsmændenes Paasyn, som tilstod at de havde været hos Hr. Kannevorff i Præstegaarden, og forkyndte samme for hands Kiereste samt leveret hende deraf Copie. Paa den indstævnedes velærværdige Hr. Kannevorffs Vegne mødte Procurator Hans Jørgen Troyet af Fuglevig. Det gik Hr. Kannevorff til Hierte saasom han intet hellere vilde ønske end at kunne leve i Fred og Roelighed med alle og enhver, maatte nu see sig uden Skyld og Aarsag beskyldt af sin egne Sogne Mænd for at have fornærmet Bymændene ved at paaslaa mere paa Græsningen end efter hans Lod, da erklærer hand saadant at være ganske Usandfærdig, hvorimod det er bevisligt, at de i denne Pest adskillige Gange har forerettet ham besynderlig med Afpløjning, hvad de optagne Svin anbelanger, er det ligeledes bevisligt, at Aarsagen til den Skade, som foregives de skal have tilføjet i Bøndernes Mark, ikke er anden end at Kirkemuren, som derfor hegner, i lang Tid har ligget nedfalden og brøstfældig, har der derfor Hr. Kannevorffs Svin tilføjet Bønderne nogen Skade, — — kommer paa deres Ansvar, hvis Pligt det er at reparere og vedligeholde Kirkemurene, og som ved saadan Forsømmelse har foranlediget bemeldte Skade. Desuden er det bevisligt, at ingen af Søndersø Bymænd har brugt at ringe deres Svin og er desaaarsag ganske ubeføjede at paatænke om Hr. Kannevorffs ej heller skulle findes ringede. Hr. Kannevorff beskyldes for at have brugt

*) Havde allerede fra 1763 Lovning paa Kaldet. Blev ordineret i St. Knuds Kirke 20. 3. 1767.

grove Ord, der klingede ilde i Bymændenes Øre, men det kunde ikke bevises, at han havde brugt andre Ord, end han havde Grund, Anledning og Føje og som var convenable efter Personerne, som de sagdes til og Omstændighederne. Hr. K. nægtede disse mod ham gjorde ugrundede Beskyldninger. Bymændene maatte ikke være Vidner i deres egen Sag. Disse fattige Bønder vilde nødig have Disputer med deres Sognepræst, som de dog nu ikke have kunnet undgaa, i hvor stor Taalmodighed de have havt og givet ham dertil. Oldermænden havde lovformelig forkyndt for Præsten, at hans Svin var optagne i Kornmarken og skulde løses ethvert Svin med 2 Skil. (Ialt 7 uringede Svin). Saa skulde Hr. K. have sagt til Oldermænden: Hvad vil din Hund? og nægtede samtidig at løse de indtagne Svin, og truede Oldermænden N. J. med, at han ikke skulde komme til Skrifte, før end hand gjorde Pœnitence. Præsten spurgte, ogsaa, om han betalte noget for de Kreaturer, der stod paa Præstens Græsning. Bonden spurgte, om han kunde bevise det, hvortil Præsten svarede ja. Der blev sagt til Præsten, at hvis han ikke betalte, blev han pantet. Hertil svarede han: Det maa du gerne, kom kuns du og pant mig. Og: Jeg er tilfreds I har til Herskab en Kammerjunker; thi dend I har til Herskab ham skal jeg nok spille med Eder (?), hvorpaa han viste Niels Jørgensen ud af Huset og paa Døren, og sagde videre: Jeg vil have en Stok og prygle den Hund ud og gentog, at han ikke skulde komme til Skrifte, hvortil N. J. kun svarede ja, ja. Præsten skulde ogsaa have sagt, han kunde gaa til Fanden og pakke sig ud af Gaarden, og han vilde spette ham eller prygle ham ud af Præstegaarden. Niels Jørgensen skal have sagt til Præsten, at det var Løgn han sagde, men ingen Vidner kunde bekræfte det. Hr. Kannevorfs Tjeneste Pige Gustava (?) Larsdatter, der aflagde Lovens Ed om at ville vidne Sandhed. Der var 2de Høveder mere i den saakaldte Øritslev Bymark (Leye Mark) end der skulde være. Præsten havde sagt, han frygtede hverken for Oldermænden eller hans Herskab. En halv Snes Vidner blev fremført. Nogle mente, Præsten havde 13 Svin, andre vidste ikke, hvormange og havde ikke hørt alle de faldne Udtalelser.

Senere d. 18. Aug. 1772 mødte Fuldmægtig paa Dallund Mons. Christensen paa Herskabets Bønders Vegne. Hr. Kannevorf var kommen sildig hjem i Aftes og kunde ikke møde selv i Dag. Han lod ved sin Karl begære Henstand endnu i 14 Dage. Herimod protesterede Hr. Christensen.

Den 1. September 1772 mødtes Retten igen. Oldermænden og Stokkemændene var til Stede; men Præsten lod møde ved sin Broder Rasmus Winther Wamberg. Afgørelsen igen udsat i 14 Dage og atter i 14 Dage. Den ene Dag var ingen af Parterne mødt. Man konfererede med Søndersø Sogns gamle Bylov, som er dateret 1718. Hr. Kannevorf erkender endelig, at

de af ham brugte Talemaader burde have været lemfældigere og sagtmodigere. De udsagte Talemaader maa »erkendes for døde og magtesløse, til Side sat nu og i Fremtiden, den ene eller anden til mindste Præjudice. Til den Ende Hr. Kannevorf og i Anledning hans fornærmelige Talemaade bør bøde til Sante Hans Kirke i Ottense Een Rdl. og lige saa meget til Justitz Kassen. Og da Synderse Præst er i den Producerede Byelow er indført, saa vel som Byemændene og derved bepligtes; at efterleve samme kand ingen Forandring finde Sted, udi een Tilfelde mere end i een anden, saa følger det af sig selv og erfordrer billig Erstatning det Oldermændens Paastaaende Indløsnings Penge for Præstens syv Svin, ikke staar uden Forandring, men Præsten betaler for hver 2 Sk. er 14 Sk. For Kreaturerne i Læjemarken modereres Indløsningen til det halve som for Korn Marken — — tilkommer Hr. Kannevorf at betale af 3 Hoveder a 4 Sk. er 12 Sk. med Processens Bekostning til Citanterne 3 Rdl. og til Justitskassen 8 $\frac{1}{2}$ 6 Sk. alt inden 15 Dage efter Dommens lovlige Forkyndelse.«

Man holdt i de Tider en streng Kirketugt. En Landsoldat i Vigerslev var paa Grund af »Leyermaal« bleven bortvist fra Nadveren af Provst Westergaard. Han klager til Bispem over at være bortvist og begærer atter at maatte komme til Herrerens Bord uden forudgaaende offentlig Skriftemaal.*) Pastor Kannevorf beklager sig 1768 i en Skrivelse til Bispem over, at David Jensen, som i 4 Aar ikke har været til Alters i Sønder sø Kirke, vil sammen med 2 Mænd tvinge ham til at foretage Trolovelse over ham og en Pige. David Jensen foregiver, at han i denne Tid har været til Alters i Fredericia. Pastor Kannevorf andrager 1792 Biskoppen om Lov til at antage en Medhjælper, da han nu ved 70 Aars Alder er skrøbelig, og Synet er daarligt. I Aarene 1787—1802 visiterede Biskop Tønne Bloch 6 Gange Sønder sø Kirke og skriver hver Gang »med Menigheden og dens Ungdom saare vel fornøjet«. Kun én Gang har han en Anmærkning at gøre: »Ved Barnedaab bør Moderens Navn lige saa vel antegnes som Faderens.« Den 20. Sept. 1805 melder Kannevorf til Biskop Hansen: Underdanig Pro memoria.

Min høje Alder og især den Skade jeg har taget paa Mælet, saa jeg ikke mere kan forrette mit Embede, byder mig at frasige mig samme, som jeg herved giver mig den Frihed at tilmelde — —.

Fra Oberst og Generallieutenant von Schøller til Margard, som er Kirkepatron for Sønder sø Kirke, er ved Fuld-

*) Ligeledes en Sag fra Haugaard i Vigerslev om en »Dreng« paa 20 Aar, der er bleven bortvist fra Konfirmation 2 Gange af Pastor Østrup. [Skovby Herreds Breve i Bispearkivet].

mægtig Knudsen givet det Svar, at man ikke har noget imod Præstens Afskedsansøgning.

I Anledning af Kannevorfs Afsked opgives Embedets Indtægter saaledes:

Kontiende af 449 Tdr. tiendeydende Hartkorn	523 Rdl. 5 $\frac{1}{2}$.
Præstegaardens Areal 123 Tdr	310 „ 2 „
Kvægtiende og Smaaredsel	20 „ 2 „
Offer og Accidentser	100 „ „
For nedlagte Gaarde fra Dallund	12 „ „
„ „ „ fra Margaard	12 „ „
	<hr/>
	978 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$.
Herfra gaar kgl. Skatter og a. Udgifter	100 „ „
Canneworffs Pension	300 „ „
	<hr/>
	578 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$.

Kannevorf døde 1808, og den 29. Okt. 1808 afholdtes Skifte efter ham og hans afdøde Hustru Anne Kirstine Maarup (eller Morud) Kannevorf.*) Der var ikke saa lidt Indbo samt 3 Køer, der vurderedes fra 14—16 Rdl. Stykket, 2 Faar, 2 Svin à 2 Rdl. og 8 Gæs; men der var ogsaa mange Arvinger til Hørlighederne:**)

*) Kannevorf havde stiftet et Legat paa 1000 Rdl. til trængende i sin Fødeby Odense.

***) Johan Vilhelm Kannevorf, Sognepræst i Idom, død, men har:

- 1.) en Søn Jørgen Paulin, Aaby, Ribe Stift.
- 2.) en Søn Andreas Jespers, Guldsmed i Ringkøbing.
- 3.) en Søn Claus, Guldsmed i København.
- 4.) en Søn Johan Nikolaj, død og har efterladt sig en Søn, som skal opholde sig i København, men hvis Navn ikke vides.
- 5.) en Søn Nikolaj Johan, Inspektør ved Mullerup.
- 6.) en Søn Niels, som skal opholde sig i Holland.
- 7.) en Datter Nicolette Claudiane, gift med Hr. Mogens Halkier, Sognepræst i Heilskov i Viborg Stift, som er død ogsaa efterladt sig følgende Børn:
 - a) en Søn Johannes Vilhelm i Sønderborg.
 - b) en Søn Jacob, opholder sig i Aabye, Jylland.
 - c) en Søn Christian, opholder sig hos sin Stedmoder i Wellinge Sogn.
 - d) en Datter Magdalene i Aarhus eller i Aalborg.
 - e) en Datter Anne Kirstine er hjemme hos Moderen.
 - f) en Datter Sophie Amalie, opholder sig i Wellinge Sogn.
 - g) en Datter Sjedel Abelone i Sandersø Præstegaard.

B. Andreas Jesper, Boghandler i København, som er død og har efterladt sig en Søn, hvis Navn og Opholdssted ikke vides.

C. Henrik Rudolf, Sognepræst i Faaborg, som har efterladt sig 4 Børn:

- 1.) en Søn Ludvig, Sognepræst i Aaby, Aalborg St.

Allerede 1806 udnævntes Kannevorfs Efterfølger, Augustinus Herman Steenbuch, som bliver ordineret 12. Marts. Hans Hustru hed Rebekke Sophie Werlauff. De har i Løbet af en halv Snæs Aar 7 Børn til Daab i Kirken. Fadderne var saadanne Notabiliteter som Generalmajor Schøller med Frue, Margaard, Dreyer, Østrup, Præsterne Wirth, Odense, Steenbuch og Ipsen, Uggørslev, Sabro, Adersballe, Sabro, Tanslet, Zeuthen, Skamby, Siedenius, Sørslev, Forvalter Lang, Augustenborg, Forvalter Knudsen, Margaard, Adjunkt Bergenhammer, Odense, Degnen Holck, Hesselager, Forpagter Heilmann, Margaard m. fl.

Pastor Steenbuch havde en Strid med en af sine Sognebørn, Fæstegaardmand Jørgen Olsen fra Søndersø. Denne beklager sig i et Brev af 31. Maj 1814 til Biskop Plum over, at Pastor Steenbuch under sin Fraværelse havde paalagt Pastor Zeuthen i Skamby, der forrettede Tjenesten, ej at lade ske Tillysning for ham og Pigen Giertrud Gotfriedsdatter, fordi Gmd. Mads Nielsen i Seerup var imod det, da »jeg skulde være forbunden til at ægte hans Datter Appelone Madsdatter«. Jørg. Olsen mener, at Tillysningen bør ske, da der intet skriftligt eller andet binder til den omtalte anden Forbindelse. — Hr. Steenbuch lyser saa 2 Gange, men standser Tillysningen, hvorfor J. Olsen atter beklager sig til Bispén og udbeder sig en Resolution, der byder Præsten foretage Tillysning og fuldbyrde Vielsen; thi, som han gentagende siger, der er aldeles ingen Løfte fra mig givet til Mads Nielsens Datter om Ægteskab. Pastor Steenbuch redegør i en længere Skrivelse til Amtsprovst Lützen, Lumby, sin Stilling til omtalte Sag. Nogle Mænd var kommen og indbildt Præsten, medens den gl. halvblinde Mads Nielsen laa for Døden, at nu vilde J. Olsen nok gifte sig med M. Nielsens Datter. Dette viste sig ligefremt at være Løgn. Amtsprovsten giver Præsten Medhold, da han paa god Vis har »modvirket en Letsindighed hos Almuen med hvilken, der lægges og spilles Kabaler.« Det var jo højst sørgeligt, at de to Mænd skulde skilles saaledes, at den ene søgte Graven og den anden Prokuratøren. I en Skrivelse fra Pastor Steenbuch erklæres, at der aldrig er ønsket Tillys-

2.) en Søn Johan Friederich, Student, opholder sig i Rudkøbing.

3.) en Søn Henrik i København.

4.) en Datter Grethe, opholder sig i Gudbjerg.

D. En Halvbroder Niels Wamberg »er død og havde følgende Børn«:

1.) en Søn Friederich Christian boer paa Løgtved.

2.) en Datter Friederiché, gift med Hr. Friis i Schellerup, hun er død og har efterladt sig 5 Børn, hvis Navne ikke vides.

3.) en Datter Lise, gift med Købmand Ploug i Faaborg.

— 2. Afdøde Madame Kannevorf har kun en Arving, en Søsterdatter Sara Soelberg, Enke efter Lars Olsen, forhen Brygger i Helsingør, nu i København.

ning fra Jørgen Olsens med Gertrud Gottfriedsdatter. Det hele var et Værk af hendes Brødre spillet under Præstens Fraværelse. Pastor Steenbuch slutter sin Skrivelse med at udtale, at hvor megen Bedrøvelse end Klagen har voldet ham, saa har den »dog ogsaa skænket ham søde Øjeblikke«. — »Med Tak til Gud for disse, med Kærlighed til Alle, nedlægger jeg Pennen, naar jeg har erklæret, at blandt alle mine Sognemænd er Ingen dyrebare for mit Hjerte end — Klageren Jørg. Olsen.«

Pastor Steenbuch flyttede 1818 til St. Hans Kirke i Odense, hvor han døde 1845. Herom fortæller Vedel Simonsen: »11. Marts dør Præsten Ridder Augustinus Herman Stenbuch i Odense, forhen Præst i Sønder sø, og blev den 17. af et meget stort Følge (deriblandt Kronprinsen) ledsaget til Graven. Karl Bagger sagde om ham: »Det er ikke fordi han var en brav og god Præst, ikke fordi han var en begejstret Elsker og Beundrer af Naturen, ikke fordi at han kunde — udrustet med sjelne Gaver — fra Prædikestolen fremsige begejstrede Ord; det er slet ikke derfor, at vi omtaler Stenbuch, men fordi han var et Menneske, en Mand, hvis Puls slog for hans hele Omverden, en Mand, der elskede alt og hadede og frygtede intet.« — Han var imidlertid en stor Rationalist, og hans Paaskepræken maa endnu tit holde for. Ove Thomsen og Fr. Schjøtt satte »Blomsternes Ven« og de betrængtes Trøster »smukke Minder.« Han efterfulgtes af Jørgen Koefoed*), der allerede 1826 flyttede til Bornholm (Ø Marie).

Præstegaardssynet, hvoraf 2 Medlemmer valgtes af Præsten, udtaler sig 1803 omtrent som følger om Sønder sø Præstegaard: Stuehuset bestaar af 21 Fag Mur- og Bindingsværk (anstændigt og brugbart). Den nordre Længde bestaar af 34 Fag til Forpagterens Værelser og Kornhuse. Væggene ud mod Haven behøver Reparation med Leer og Kalk. En tredie Længde bestaar af 20 Fag til Stald og Fæhuse. Væggene behøver Reparation med Leer og Kalk. Tømmerværket mangler Fod under 12 Fag til Haven, og 4 Døre til Gaarden behøver Reparation. Den 4. Længde 15 Fag »hoy« Bygning og 12 Fag mindre Tilbygning (der helt igennem fattes Fod til Gaarden) og Tagene til de 12 Fag bør repareres. — Bygningerne i Baggaarden bestaar af ialt 27 Fag (Kun lidt Reparation behøves). — Haven befandtes i god Stand, »besadt« med nyttige Frugttræer. — 1815 udtaler Synet, at det gamle Baghus har ingen Fod og hælder til begge Sider. — 2 Aar senere meddeles, at Fjellene paa Gavlen og Vinduerne i Mælkestuen er under Arbejde. I Stalden mangler Spiltougene Afklædning og Overdelen Hanebaand. I sydlige Lade er en Bjælke knækket, og i dene nordre er en Dør brøst-

*) Hans Hustru hed Jacobine Møller. De havde en Datter, »Jomfru Eleonore Caroline Koefoed«, der blev konfirmeret 1820.

fældig, og 10 Fag samme Steds trænger til nyt Tag, Jorden bør kastes fra den nordre Lade, der bestaar af 42 Fag, som i det hele er meget svagelig. Den gamle Bygning i Baggaarden, som er tilbygget Præstegaarden »kunde vi ei skønne kan repareres til nogen Nyte, men bør at ombygges fra Grunden, den Vestre Længde er ogsaa svag, og Taget, som trænger til Omlægning, kan neppe oplægges paa det Spærværk, der nu er. — Aaret efter var de ønskede Reparationer endnu ikke udførte. Endvidere var 2 Skorstene saa daarlige, at de burde omsættes, hvilket Præsten lovede saa hurtigt som muligt. »Haugen i god Stand.« — 1819 og 1820 er Klagerne over Præstegaardens Tilstand omtrent ens: Porten mangler en »Biørn« (Stiver), »Lof-tet over Bryghuset skrøbeligt hist og her. Skorstenen svækket ved Tagets Skrøbelighed, som ej har holdt Regnvandet ude. Søndre Lade mangler Sylesteen ved Søndre Side. Vestre Lade ved Nordre Ende ligger Jorden op paa Foden. I Koestalden er en Bielke i Stykker, hele Stalden meget gammel og skrøbelig. Nordre Lade repareret med Tømmer og Tag, som er nyt over 20 halve Fag, ogsaa her indtil Gaarden ligger Jorden op til Foden. — Stenbroen i Gaarden er meget »ujævn, og i Porten og flere Steder mangler Stene.« — 1842 blev opført en ny Stald-længe i Søndersø Præstegaard.

I Aaret 1827 blev Johan Henrik Edsberg*) udnævnt til Sognepræst i Søndersø. Han tog sig meget af Hospitalets og Skolens Forhold, men synes at have haft daarlige økonomiske Forhold at kæmpe med.

Saaledes klager han 1827 over, at de faa Pengemidler, der tillægges Embedet, ikke er tilstrækkelige til at sørge for Besætning til Præstegaarden, hvorfor han udbeder sig Indløsningssummen, 500 Rdl., udbetalt af Stiftets offentlige Midler til Formanden Hr. Koefoed. — 1828 (13. 2) skriver Pastor Edsberg til Biskop Plum og beklager sig over, at hans Formand Pastor Koefoed, Bornholm, har anlagt Sag mod ham til at betale 500 Rdl. Sølv, som han ikke kan udrede paa een Gang, da han ellers vil blive ganske ruineret. Han vil ikke tage imod et Tilbud om et aarligt Afdrag paa 25 Tdr. Rug, 25 Tdr. Byg og 25 Tdr. Havre. Det er jo en Embedsgæld og ingen privat Gæld. — I næste Skrivelse forklarer Edsberg, at ved Hjælp af hans Steddatters Penge, der ankom et Par Dage, før Udpantningen skulde foretages, er nu Halvdelen betalt; men i en ny »dierv« Skrivelse fra Koefoed

*) Født 10. Maj 1781 (Viberg siger 1784). Hans Hustru hed Bodil Baar og døde paa sin 71aarige Fødselsdag, 20. 9. 1845. — 1845 blev Edsberg Sogneraadformand efter Forvalter Cloos, Dallund. Han tog sig af de fattige Konfirmanders Sag og klager over, at Forstanderskabet vil laane dem Klæder i Stedet for at give dem gode daglige Klæder. Dengang laante ogsaa Gaardmandsbørn Klæder til Konfirmationen.

fordres øjeblikkelig Resten udbetalt. Pastor Edsberg tilbyder saa Pant i Ind- og Udbo og Besætning mod at laane 500 Rdl.

1843 blev ham bevilget et Laan paa 600 Rdl. af Stiftets offentlige Midler. Det lader ogsaa til at have haft sine Vanskeligheder for Pastor Edsberg paa hans gamle Dage med at bestride sit Embede rigtig tilfredsstillende. Provst Hald i Lumby skriver nemlig 6. Januar 1846, at alle Præsterne i Provstiet er flittige og fører sig godt. Kun om Pastor Edsberg i Søndersø klages der over; at han paa Grund af sin Alder ikke kan tale saaledes i Kirken, at det bliver opbyggeligt; men Provsten kan ikke ifølge Praxis (!) visitere hos ham og kan altsaa ikke udtale sig af Selvsyn. — Et Par Aar senere beklager Edsberg sig over denne Klage, som er uden Grund og vil ikke gerne have hverken Kapellan eller tage sin Afsked; thi »her i dette Præsteembede er lidt nok at bestille for en, som ikke vil ligge paa den lade Side, og mindre for to.« — Senere (22. 12. 1848) erklærer Edsberg, at hans Styrke og Sundhed er taget til, og at han derfor ikke føler Trang til at tage en Kapellan. Nogle Dage efter udtaler han, at han har indgivet Ansøgning til Kongen om at faa Sagen undersøgt for at faa virkelige uomstødelige Beviser paa Klagens Ugrundethed. Heri fremfører Pastor Edsberg, at han var bleven overtalt af Provst Hald til at tage sin Svigersøn, Kandidat Svelmøe, til Kapellan; men en ældre Kandidat gjorde Fordring paa en ledige Plads, og nu indgav Edsberg igen Ansøgning om ikke at ville have Kapellan. Han skriver nu til Kongen og henflyer til hans Retfærdighed og beder Sager undersøgt. Han er nu 67 Aar og endnu i Stand til at forrette sit Embede forsvarligt. Kun af Hensyn til sin tilkommende Svigersøns Vel har han indgivet nævnte Ansøgning. I Marts 1850 indsender Edsberg atter Ansøgning om at maatte blive fri for Kapellan. Dog maa han senere (1851) have faaet en Kapellan (Weiss), da denne med Edsbergs Indvilligelse ansøger Biskoppen om Rejsetilladelse til København.

Som et Tidsbillede fra hine Dage kan anføres Pastor Edsbergs Skrivelse til Biskoppen 13. 3. 1846 om en vanartet Konfirmand: »Drengen Hans Johansen, Søn af en for nogle Aar siden afdød Husmand i Søndersø: Johan Peder Rasmussen og endnu levende Hustru: Eleonore Hansen her i Søndersø, er nu til Efteraaret 17 Aar, som født her i Søndersø 1829 d. 24. September, har ikke været ved alle mulige Straffemidler, Formaninger og Advarsler, at formaa til at modtage Undervisning, og arbejde selv med, ved egen ikke ringe Legems- og Siels Evner og Kræfter, til at beholde det tilbudte Ord saaledes, at han kunde tages til Confirmation. Aarsagen til hans Fordærvelse er oprindelig fra Hjemmet af, hvor han ikke er tilholdt til Flid og Orden, men er bleven øvet i Uterlighed, saa at han flere Gange har begaaet Tyverier forhen, og nu for kort siden sidste Gang stiolet fra

Moderen et Hovedtøj, som han i Odense har solgt, som han tilstaaer selv, for 1 $\frac{1}{2}$. Han er ogsaa bleven straffet derfor, og fremholdt for det forsamlede Forstanderskab, som eenstemmigen erklærede, at det nyttede ikke at lade ham blive hos Moderen, som selv i høyt Grad fordærvet ikke har nogen Magt over ham, heller ikke at holde ham hos nogen anden Mand her i Egnen, hvor han kun blev holdt til Legems Arbejde, men forsømt i aandelig Henseende, derfor er det, paa hele Forstanderskabets Vegne, at jeg herved ansøger om at denne Hans Johansen maa blive optaget i Tvangshuset i Odense og der, under daglig Opsigt, holdt til Undervisning saaledes, at han der, maaske til Efteraaret, kunde blive confirmeret. Hvad dette skal koste og paa hvad Vilkaar han kan optages bedes Underretning om.« — Provsten skriver senere, at han nu opfører sig bedre og søger Skolen.*)

Pastor Edsberg tog Afsked 1858 og flyttede til Odense. Han efterfulgtes af Mogens Nielsen Worm, der var en Præstesøn fra Flødstrup og født i Nyborg 1814. Han blev 16. Oktober 1841 viet til Marie Friis, Odense. De havde 4 Sønner og 1 Datter (Adolf, Christian, Niels, Sofus og Henriette). Pastor Worm, der blev Sogneraads Formand 1862, efterfulgtes 1894 som Sognepræst af Sofus Theodor Balslev, født i Hammer Præstegaard 1850, tidligere Sognepræst i Dejbjerg-Hanning ved Ringkøbing**). Pastor Balslev var i Jylland Sogneraadsformand og Medlem af Ringkøbing Amtsråd. Har ogsaa paa Fyn haft Hvervet som Sogneraadsformand, var Medlem af det kirkelige Udvalg 1903—07 og Medlem af et mindre Udvalg til Udarbejdelse af Forslag til kgl. Anordninger om Afløsning af Kirketiendeejernes Vedligeholdelsespligt samt Formand for Kommissionen for denne Afløsning og er endelig Medlem af Præstegaadskommissionen. Pastor Balslev, der er Ridder af Dbg., har været gift 2 Gange. Hans første Hustru var Nanna Birkedal, Vilhelm Birkedals Dat-

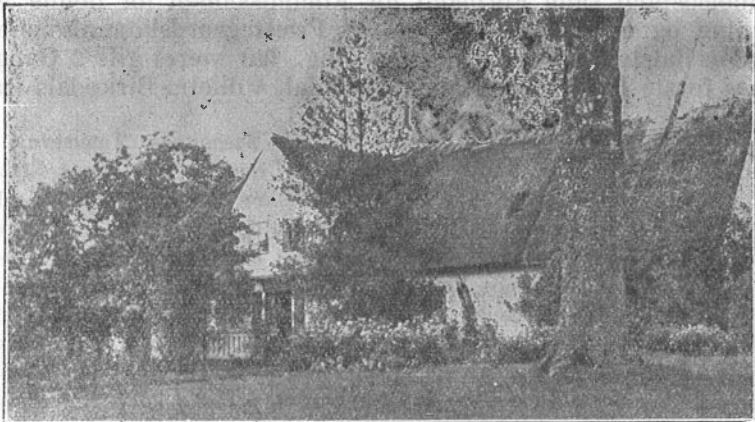
*) Om Pastor Edsberg fortæller Jacob Rasmussen, Tommerup, at han kørte med to store brune Blodshopper. — Engang talte han i Kirken om Johannes Døberen, der ikke var nogen Elsker af det jordiske og gik i grøve Klæder. Da vaagnede Tamboen, der var falden i Søvn, og udbrode: »Det maatte jeg nok tænke, for ellers havde han ikke solgt sit Hus i Aften!« Det var Johannes Møllebygger i Serup, der Aftenen før havde solgt sit Hus, Edsberg sagde: »Naar den ene siger en halv, saa siger den anden en hel Pægel, og saa drikker de sig fulde. Jeg tror, at jeg fik flere Folk til Kirke, naar jeg tog et Anker Brændevin og lagde herop. Det kan ikke hjælpe at lægge det i Vaabenhuset, for saa kommer de ikke længere. Det skal helt op til Alteret.«

**) Tilhører den bekendte Præsteslægt Balslev, hvis Stamfader var Amtsskriver Rasm. Andersen Balslev i Odense. Se iøvrigt om denne Slægt: »Benjamin Balslev: Stamtavle over Familien Balslev, Odense 1901.«

ter. Hun døde 26. 3. 1886. Blandt deres 4 Børn er en af Sønerne Præst, en anden Læge, en Datter er Lærerinde, og en anden Datter er bosiddende i Amerika. Pastor Balslev blev 1894 gift 2. Gang med Anna Plesner, der var Præstedatter fra Vedersø. I dette Ægteskab findes en Søn og en Datter.

Præsterækken i Sønderlø ser altsaa saaledes ud:

1. Hr. Nicolaus.
2. Peder Thygesen.
3. Niels Christensen (Næraa) 1585—1616.
4. Thomas Nielsen Hem 1616—1661.
5. Peder Nielsen (Esterbøl) 1661—1688.
6. Knud Gregersen Krag 1688—1710.
7. Peder Otto Ludvigaen Stoud 1710—1719.
8. Elias Brink 1719—1767.
9. Mattias Kannevorff 1767—1806 († 1808).
10. Augustinus Herman Steenbuch 1806—1818 († 1845).
11. Jørgen Koefoed 1818—1826.
12. Johan Henrik Edsberg 1827—1858.
13. Mogens Nielsen Worm 1858—1892.
14. Sofus Theodor Balslev 1892—

Sønderlø Præstegaard set fra Haven.